

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 8

23. veljače 2017.

cijena 200 Ft

FOTO: KRISTINA GOHER

Poklade erčinskih Hrvata

10. stranica

Na probi Nardarskih tamburašev

11. stranica

Narodnosti i različitost kultura

14. stranica

Komentar

Naš (strani) materinski

Nedavno je obilježen Međunarodni dan materinskog jezika koji privlači pozornost ponajprije na važnost očuvanja kulturne i jezične raznolikosti svijeta. Dok čitam pokoji vijest o događanjima vezanima uz taj dan, uvijek si postavim pitanje, koliko se gubi hrvatski jezik u našoj zajednici, koliko naših pripadnika može reći da mu je hrvatski materinski jezik? Podatci zadnjeg popisa pučanstva pokazuju opadanje. Dok među pripadnicima hrvatske zajednice 2001. godine 14 326 osoba smatralo je hrvatski svojim materinskim jezikom, 2011. već samo 13 716. Od tada je već prošlo šest godina i naslućujem, da taj broj naglo opada. Kažu da je materinski jezik onaj koji se prvi nauči u obitelji, većinom od majke (matere), zbog toga se i zove materinski, a ne onaj koji se uči u obrazovanju. Koliko djece u našim školama može reći da mu je hrvatski materinski jezik? Mislim na djecu u čijoj obitelji i rabe hrvatski. Po svom iskustvu teško bismo mogli napuniti jednu školu (ako se varam, bit ću vrlo sretna), možda nije slučajno da naša zajednica nema nijednu jednojezičnu osnovnu ili srednju školu. Možda zadnji naraštaj, koji je još u obitelji usvojio hrvatski kao materinski jezik, srednje je dobi (40 – 50 godina), naravno, izuzetaka ima, ima i razlika od naselja do naselja, ali po svom iskustvu hrvatski se jezik sve slabije rabi u svakodnevnom životu, tj. u obitelji, na ulici, u dućanu, crkvi itd. Katkad je to i loša navika, nailazim na ljude među kojima su svi govornici hrvatskoga jezika, čak znam da im je hrvatski jezik materinski, ipak im je jezik obraćanja, komunikacije onaj od većinskog naroda. Pomalo ih čak i razumijem, nemaju svi takvu sreću da nađu posao na kojem je potreban hrvatski jezik. Njima lakše mogu oprostiti, ali onima koji rade na hrvatskom terenu ili zastupaju hrvatsku zajednicu na nekoj razini, a zanemare svoj narodnosni jezik, to me ljuti i rastužuje. Neki mi ljudi znaju reći, kada su krenuli u školu, nisu niti znali mađarski jezik, a danas im je već teže razgovarati hrvatski. Možda se neki čude kako se može materinski jezik zaboraviti? Kažu, ako netko mlad dospije u inozemstvo i živi tamo više od 10 – 15 godina, odista ga može zaboraviti ako nije u dodiru sa svojim materinskim jezikom. Premda stručnjaci kažu i to da se materinski jezik teže zaboravlja nego naučeni strani jezik, razlozi su u funkcioniranju mozga. Čudimo se da djeca naše narodnosne zajednice uče godinama naš jezik i pošto završe školovanje, ubrzo ga zaborave. Nije li to možda zbog toga što njima taj hrvatski nije (pravi) materinski jezik, nego gotovo strani jezik?

beta

Glasnikov tjedan

Vlada Republike Hrvatske i preko Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske pomaže osnaživanje hrvatske manjinske zajednice u ostvarivanju manjinskih prava sa svojim etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim obilježjima, te jačanje njihova položaja u političkom i društvenom životu svoje države. Tako je prošloga tjedna, 16. veljače, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske donio odluku o raspodjeli financijske potpore namijenjene hrvatskoj nacionalnoj manjini u inozemstvu za 2017. godinu. Hrvatska nacionalna manjina u Mađarskoj ima na raspolaganju svotu od 470 tisuća kuna, što je umalo dvadeset milijuna forinta koja će biti raspodijeljena putem Javnog natječaja za prijavu programa i projekata

udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine radi ostvarenja financijske potpore za 2017. godinu. Natječaj će nadolazećih dana raspisati Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj, sukladno pravilniku o uvjetima i postupku za dodjelu financijske potpore. Na natječaj se ne mogu prijaviti fizičke osobe (šteta), nego udruge, ustanove i organizacije čija je djelatnost vezana uz ostvarivanje, zadovoljavanje i unapređenje općih i manjinske zajednice kao ti hrvatskih udruga, u ostvarivanju i jačanju vanje hrvatskoga jezika, baštine, kulture, obrazosl.); programi i projekti nova i organizacija pomedija i djelovanja maprogrami i projekti koji djuju opće javne potrebe jednice u inozemstvu. voljiti ovim uvjetima: biti valjani statut, poslovnik jući dokument iz kojeg latnost; aktivno i nepregodinu dana do dana programi i projekti koje posebnog interesa za opće/javno dobro te usmjereni na stvarne potrebe hrvatske zajednice u inozemstvu; trebaju imati ljudske i materijalne izvore potrebne za provedbu prijavljenih programa i projekata te voditi providno poslovanje.

Vlada Republike Hrvatske i preko Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske pomaže osnaživanje hrvatske manjinske zajednice u ostvarivanju manjinskih prava sa svojim etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim obilježjima, te jačanje njihova položaja u političkom i društvenom životu svoje države.

javnih potreba hrvatske što su: programi i projek- ustanova i organizacija manjinskih prava (očusamobitnosti, kulturne vanja, znanosti, sporta i hrvatskih udruga, ustaradi razvoja manjinskih njinskih ustanova; ostali zadovoljavaju i unaprehrvatske manjinske za- Prijavitelji moraju udo- registrirani i posjedovati ili neki drugi odgovaraje razvidna osnovna dje- kidno djelovati najmanje raspisivanja natječaja; provode trebaju biti od

Veleposlanik/veleposlanica temeljem prijedloga Povjerenstva i sukladno raspoloživim sredstvima donijet će Prijedlog odluke o raspodjeli sredstava za prihvaćene programe/projekte te će uza suglasnost državnog tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske biti donesena konačna odluka.

Uza spomenuti natječaj Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske 15. veljače objavio je Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske na koji također svojim projektima mogu sudjelovati i udruge građana, zaklade, ustanove i ostale organizacije koje ne ostvaruju dobit ili profit za svoj rad), jednako kao i hrvatske zajednice izvan Republike Hrvatske koje se brinu za zaštitu prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske, fizičke osobe, i ugroženi pojedinci. Rok je slanja natječaja 17. ožujka 2017., a natjecatelji se mogu natjecati za projekte i aktivnosti iz kulture, obrazovanja, znanosti, sporta i ostalih područja radi zaštite prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske, te unapređenja svih oblika suradnje između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske, te za pomoć ugroženim pojedincima, pripadnicima hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

Uskoro i potpisivanje ugovora o prijateljskoj suradnji gradova Baje i Požege

Nakon Labina i Biograda na Moru, grad Baja uskoro će dobiti i treći prijateljski grad u Hrvatskoj. Naime, na dan Velikoga prela, 27. siječnja, požeški gradonačelnik Vedran Neferović boravio je u posjetu Baji gdje se susreo s bajskim gradonačelnikom Róbertom Fercsákom. Bila je to nova prilika da razmotre mogućnosti buduće suradnje dvaju gradova na kulturnom, turističkom, znanstvenom i gospodarskom polju. Tom je prigodom dogovoren i novi susret izaslanstava u Požegi. Svečano potpisivanje ugovora bit će na sjednici Gradskog vijeća 11. ožujka u povodu obilježavanja Dana grada Požege.

Podsjetimo da je suradnja gradova Baje i Požege započela prije godinu dana upoznavanjem u Baji na Velikome prelu. Na poziv gradonačelnika Vedrana Neferovića, izaslanstvo grada Baje, na čelu s gradonačelnikom Róbertom Fercsákom 12. ožujka prošle godine boravilo je u posjetu Požegi, sudjelujući na svečanoj sjednici Gradskog vijeća. Tada su upriličeni razgovori predstavnika dvaju gradova pri čemu je bilo riječi o mogućnostima buduće suradnje i o učvršćivanju suradnje. Požeški gradonačelnik Vedran Neferović potaknuo je suradnju na polju gospodarstva, turizma i kulture. Njegov je prijedlog podupro i bajski gradonačelnik Róbert Fercsák. Ovoga je puta dogovoren i konkretan datum potpisivanja protokola o prijateljskoj suradnji, koja je započela posredovanjem generalne konzulice Republike Hrvatske u Pečuhu Vesne Haluge, a u suradnju je uključena i Hrvatska samouprava grada Baje, odnosno predsjednica Angela Šokac Marković.

Nakon posljednjih razgovora u Baji, požeški gradonačelnik Vedran Neferović najavio je skorašnji susret u Požegi i potpisivanje ugovora o prijateljskoj suradnji:

– U tjednu obilježavanja Dana grada Požege ugoštit ćemo delegaciju gospodarstvenika s ovoga područja, iz grada Baje i naše požeške gospodarstvenike, te ih povezati na jednome radnom susretu i potpisati sporazum o prijateljskoj suradnji.

O tome što jedni drugima mogu ponuditi i koje su posebnosti dvaju gradova, gosp. Neferović uz ostalo nam reče:

– Kada govorimo o gospodarstvu grada Požege, onda moramo navesti da je značajna i jaka drvna industrija, tvrtka Spin Valis, na metaloprerađivačkome planu imamo tvrtku Color koja proizvodi kamine i velik je izvoznik, te tvrtka Spin Valis. Zatim Plamen internacional koja se bavi lijevom i pečima. Zatim proizvodnja hrane, nemojmo zaboraviti da uz tvrtku Zečevo s čokoladom, i tvrtku Kutjevo d. d. kao proizvođača hrane, a upravo ovih dana pokreće se ponovno i mesna industrija u Požegi. Tu je još i niz manjih tvrtka metaloprerađivačke djelatnosti poput Magma, veoma bitne sa stotinu zaposlenih u našem gradu koja radi konstrukcije čelične, i programe od vjetroelektrana do nekih drugih stvari. Sada prvo trebamo približiti te tvrtke s gospodarstvenicima ovdje i ja vjerujem da će oni vrlo brzo naći zajednički jezik i vidjeti mogu li ostvariti poslovnu suradnju. Meni je u Baji prvenstveno bilo bitno čuti iskustva i kako je grad reagirao na sredstva europskih fondova jer mi u Hrvatskoj i konkretno u Požegi imamo važne potrebe, ali zbog određenih regulativa i ograničenja, što su naši problemi. Zadovoljan sam s dosadašnjom suradnjom –zaključio je Vedran Neferović.

S. B.

Požeški gradonačelnik Vedran Neferović i bajski gradonačelnik Róbert Fercsák nakon razgovora

LUKOVIŠĆE

Kako saznaje Hrvatski glasnik, u tom je selu 13. veljače svoju redovitu sjednicu imala Hrvatska samouprava Šomođske županije. Prihvaćen je proračun i plan rada u 2017. godini. Predviđa se proračun u visini od 14 milijuna forinta, na tragu prošle godine, kazala je za hrvatski program MTVA predsjednica Samouprave Jelica Čende. Sjednici se odazvalo svih sedam zastupnika: Jelica Čende, Klara Kovač, Ruža Šebešćen, Ruža Bunjevac, Ivo Pavleković, Bela Siladi i Jozo Dudaš. Preko cijele godine se radi te nema vikenda bez nekih sadržaja, u čiju je provedbu uključena Hrvatska samouprava Šomođske županije. Programi se ostvaruju u suradnji s mjesnim hrvatskim samoupravama u Županiji. Već su organizirali regionalni bal u Barči, a od istaknutijih programa ističu ljetni kamp u Vlašićima, za što su predali natječaj, Festival mladih u Brlobašu te organizaciju i domaćinstvo ovogodišnjega CRO-TOURA. Sljedeća će sjednica biti potkraj travnja u Rasinji (Heresznye).

Obrazovanje

Pošto je László Székely, povjerenik temeljnih prava, pokrenuo istraživanje u svezi s vladinim propisom, Ured povjerenika izjavio je da učenici srednjeg obrazovanja od 2020. godine mogu dospjeti u visoko obrazovanje onda ako raspolažu položenim ispitom srednjega stupnja nekog stranog jezika, minimalno B2.

Mađarska je vlada bez odgovarajuće pripreme odredila uvjet položenoga jezičnog ispita sred-

njega stupnja za prijam na visokoškolsku ustanovu, nadalje prekršila je zahtjeve pravne sigurnosti kada su okvirni plan za stručne gimnazije objavili upravo pred početak školske godine 2016./2017.

Ombudsman je utvrdio da pojedini stručni resori nisu uzimali u obzir zahtjeve nadograđivanja pojedinih razina obrazovanja, nisu osigurali potrebno vrijeme pripreme i nisu se pobrinuli za osiguranje obrazovanja stranog jezika.

Ombudsman je ukazao da usvajanje stranog jezika određuju ponajprije osobni i predmetni uvjeti, odnosno odgovarajući broj skupina. Ima li

podučavanje stranog jezika ozbiljne prepreke, tada se govori ne samo o stručnim problemima obrazovanja nego i o dvojbi prekršaja temeljnih prava. Prema László Székelyu škola treba osigurati uvjete da bi učenici mogli udovoljiti zahtjevima u svezi s prijama na visokoškolske ustanove. Sve dok nedostaju uvjeti za osiguranje obrazovanja u srednjim školama, ona krši pravo na obrazovanje. Zbog navedenih problema ombudsman je predložio ministru Zoltánu Balogu da razvijaju infrastrukturu podučavanja stranih jezika i odgode uvođenje narečenih uvjeta za prijam.

Dodjela nagrada narodnosnoga likovnog natječaja

„Ako nema duhovnoga zajedništva, vjere i ljubavi prema drugomu, onda je bezvrijedno materijalno bogatstvo“

U auli Doma parlamentarnih zastupnika 15. veljače 2017. otvorena je izložba narodnosnih najuspješnijih likovnih ostvaraja, pristiglih na raspisani natječaj Narodnosnog odgojnog pedagoškog središta pri Prosvjetnom uredu za narodnosne vrtiće, osnovne i srednje škole na temu „Naši blagdani i narodni običaji“. Izložbu krase umalo 80 crteža polaznika odgojno-obrazovnih ustanova, gdje se predaje pokoji narodnosni jezik. Pri obraćanju nazočnima državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklós Soltész među inima reče: Ako nema duhovnoga zajedništva, vjere i ljubavi prema drugomu, onda je bezvrijedno materijalno bogatstvo.

Na priredbi su bili državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklós Soltész, pojedini glasnogovornici narodnosti u Mađarskome parlamentu, nekoliko predsjednika narodnosnih državnih samouprava, neki od autora nagrađenih likovnih ostvaraja, njihovi odgajatelji, učitelji i roditelji. Iz redova hrvatske zajednice priredbi su pribivali: glasnogovornik Hrvata u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, nastavnice koljnofskoga Dvojezičnog vrtića, osnovne škole „Mihovil Naković“ Ingrid Klemenšić i Éva Kocsis Keresztény i polaznica te ustanove Lili Horvat, odgojiteljica šeljinskoga vrtića „Cvrčak“ Hena Gažić i polaznica toga vrtića Leila Bičkei-Šimon.

Nazočnima se obratila glasnogovornica Slovenaca u Mađarskome parlamentu, te predsjednica parlamentarnog pododбора za opću prosvjetu i kulturu Erika

Köles Kiss, koja je naglasila kako nije svagdašnje da se u auli Doma parlamentarnih zastupnika okupi toliko ljudi, pogotovo poradi svečanosti otvorenja posebne izložbe. Reče da su suradnici Narodnosnog odgojnog pedagoškog središta pri Prosvjetnome uredu na paravanima postavili najuspješnije likovne ostvaraje iz pristiglih radova na raspisani natječaj jeseni 2016. godine za polaznike narodnosnih vrtića, osnovnih i srednjih škola. Na narečeno nadmetanje, kako reče gđa Kiss, dostavljeno je gotovo tisuću uradaka od kojih je nagrađeno 12, te osim njih izabrano je još 40 uradaka, koje publika može posjetiti umalo dva tjedna. Dodala je kako je cilj ovoga nadmetanja da vrtićaši, i učenici likovnim radom predstavljaju povijest, zemljopis, nematerijalnu kulturu, pučku tradiciju i mjesne običaje svoje narodnosti.

Prigodni je govor održao, a potom uručio nagrade najboljima gosp. Soltész. On je istaknuo da su se u proteklom godina-

Državni tajnik Miklós Soltész

ma dogodile velike promjene u potpori i održavanju narodnosnih ustanova. Dok su 2010. godine narodnosti u Mađarskoj od vrtića do srednjih škola imale u održavanju 12 ustanova, 2017. godine taj je broj 75. Dok je potpora narodnostima u Mađarskoj 2010. godine iznosila 3,6 milijarde forinta, 2017. ona iznosi 8,7 milijarde forinta. Nadovežući se na rečeno, gosp. Soltész reče: Ako nema duhovnoga zajedništva, vjere i ljubavi prema drugomu, onda je bezvrijedno materijalno bogatstvo. Ilustracije radi ispriopovijedao je priču o susretu bogatoga čovjeka s Kristom, koji je htio biti njegovim sljedbenikom, ali nije se mogao odreći svojega materijalnog bogatstva. Potom je državni tajnik Miklós Soltész uručio nagradu nazočnim polaznicima vrtića i učenicima. Darove posebnim nagrađenima uručili su predsjednici državnih narodnosnih samouprava, a u ime Hrvatske državne samouprave pribore za crtanje i HDS-ov zidni kalendar s najboljim likovnim ostvarajima Croatiade 2016. godine Lili Horvat i Leila Bičkei-Šimon uručila je zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković.

Hena Gažić, Mišo Hepp, Angela Šokac Marković, Éva Kocsis Keresztény, Ingrid Klemenšić, Leila Bičkei-Šimon i Lili Horvat

Nagrađeni u društvu državnoga tajnika Miklósa Soltésza, glasnogovornice Slovenaca u Mađarskome parlamentu Erike Köles Kiss i predsjednika za opću prosvjetu Prosvjetnoga ureda Sándora Brassóija

Nazočnima su se obratili i zamjenik predsjednika za opću prosvjetu Prosvjetnoga ureda Sándor Brassói i v. d. voditeljice Narodnosnog odgojnog pedagoškog središta Ágota Kállay. Kako za Medijski centar Croatica ona reče, narodnosni likovni natječaj raspisan je u četiri kategorije: vrtićaši, niži razredi, viši razredi osnovnih škola i srednjoškolci. Od pristiglih radova, 1300 od 961 autora, u prvome krugu najbolje su odabrali narodnosni suradnici središta i stručni pedagoški savjetnici, potom ih je, umalo 270 radova, vrednovao stručni ocjenjivački sud u sastavu: predsjednik Saveza njemačkih stvaratelja i umjetnika u Mađarskoj János Schuth, v. d. ravnatelj Srpskoga kulturnog centra Milan Đurić te slikar i grafičar József Ferkovics. Oni su odabrali deset najboljih radova po kategorijama i u skupu toga prva tri mjesta. Po dogovoru, autori su svih izabranih likovnih ostvaraja nagrađeni. Teme

nadmetanja bile su iz područja narodnosnog narodopisa, tako su prijavnici mogli ovjekovječiti istaknuta zdanja, običaje, blagdane i narodnu nošnju svoje zajednice. Sudjelovali su polaznici bugarskih, grčkih, hrvatskih, poljskih, njemačkih, romskih, rumunjskih, rusinskih, slovačkih, slovenskih i srpskih odgojno-obrazovnih ustanova. „Posebno zahvaljujem predsjedniku Mađarskoga parlamenta Lászlóu Kövéru što nam je omogućio ostvarenje izložbe u auli Mađarskoga parlamenta, narodnosnim glasnogovornicima, predsjednicima državnih narodnosnih samouprava, predstavnicima narodnosnih civilnih organizacija kako su bili uz nas, i što su omogućili darove za posebne nagrađenu djecu i učenike” – reče nam gđa Kállay.

Kako Medijski centar Croatica saznaje, na nadmetanje iz odgojno-obrazovnih ustanova gdje se predaju hrvatski jezik i književnost stiglo je 16 likovna ostvaraja

vrtićaša, 18 u kategoriji nižih razreda, u skupini viših razreda 30 te 16 srednjoškola. Treće mjesto u kategoriji vrtićaša postigao je Mate Rideg, polaznik Središnjega vrtića, jaslica mohačkoga područja. Posebna je nagrada u I. kategoriji dodijeljena među ostalim: polaznicima šeljinskoga vrtića „Cvrčak“ Viktorija Laci i Leila Bičkei-Šimon, Martin Ladislav Žigović iz Središnjega vrtića, jaslica mohačkoga područja, u II. kategoriji učenica sambotelške Osnovne škole „Mihály Váci“ Elena Kreibacher, iz koljnofskoga Dvojezičnoga vrtića i osnovne škole „Mihovil Naković“ Lili Horvat, učenik martinačke Osnovne škole Kevin Jozo Matota. Nakon svečanosti Mišo Hepp sve pripadnike hrvatske zajednice počastio je u svome uredu.

Čestitamo svim sudionicima, nagrađenima narodnosnog likovnog natječaja te njihovim odgojiteljima i nastavnicima!

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA / SAMBOTEL

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, **25. veljače 2017. godine u 11 sati u Hrvatskome školskom centru u Sambotelu** (Sambotel, Ul. Mari Jászai 4) počinje izvanredna sjednica Skupštine. Za sastanak je predložen ovaj dnevni red:

- 1) Izmjene i dopune Proračuna HDS-a, ureda i ustanova za 2016. godinu; referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 2) Izvješće glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu; referent: Mišo Hepp, glasnogovornik
- 3) Rasprava o proširenju školske zgrade Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleže (Natječaj EFOP-4.1.5-16); referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 4) Rasprava o II. fazi obnove Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu (Natječaj EFOP-4.1.5-16); referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 5) Rasprava o djelovanju i o mogućnosti razvijanja Hrvatskoga školskog centra u Sambotelu; referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 6) Rasprava o nacrtu ugovora o održavanju hrvatskog odgoja u Sambotelu; referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 7) Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže; referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 8) Rasprava u svezi s odlukom o sklapanju sporazuma o suradnji Hrvatske državne samouprave, Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Srbija); referent: Ivan Gugan, predsjednik
- 9) Razno. a) Prijedlozi članova Skupštine.

BUDIMPEŠTA / SAMBOTEL – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, **25. veljače 2017. godine u 12 sati u Hrvatskome školskom centru u Sambotelu** (Sambotel, Ul. Mari Jászai 4) počinje izvanredna sjednica Skupštine.

Maskenbal santovačke hrvatske ustanove

Poklade su, i ludi su dani..., a ludo i zabavno bilo je ovih dana i u santovačkoj Hrvatskoj ustanovi gdje su održane pokladne zabave, omiljeni maskenbali. Od 13. do 15. veljače održane su pokladne zabave za učenike i vrtićaše. Sva tri dana zabava je bila u mjesnom domu kulture, već po običaju, prvo za učenike nižih razreda, koji su skloniji maskiranju i maškarama, a sutradan za učenike viših razreda, kojima je zanimljivije bilo Valentinovo, ples sa srcima i drugi zabavni sadržaji, uza zabavnu glazbu po svom izboru. Naravno, i kod nižih i kod viših razreda bilo je ukusnih sendviča, domaćih kolača i sokova, te nagradne igre tombole. U nižim razredima i vrtiću i ove je godine kod djevojčica najviše bilo princeza, ljepotica, čarobnjaka, Crvenkapica, a kod dječaka bilo je gusara, policajaca, razbojnika, ratnika i čovjeka pauka. Maskenbal učenika viših razreda održan je u utorak na Valentinovo, a Hrvatskog vrtića u srijedu, 15. ožujka. Za tu prigodu djeca su se pripremila i prigodnim kulturnim programom, dvojezičnim kazivanjem prigodnih stihova.

S. B.

Polaznici Hrvatskog vrtića

ALJMAŠ

Na svečanosti priređenoj u aljmaškome Prosvjetnom središtu obilježena je 31. obljetnica grada Aljmaša. Priredba je otvorena programom učenika aljmaške Gimnazije Jánosa Hunyadija. Potom se okupljenima prigodnim riječima obratio aljmaški gradonačelnik Balázs Németh. Kao i lani, jubilarna proslava vezana je za mjesnu kulturnu baštinu. U prosincu prošle godine predstavljena je knjiga gđe Miklósa Németha pod naslovom „Predstavljanje aljmaških narodnih nošnji“. Izdanje je sada dopunjeno i izložbom koja daje uvid u kulturnu prošlost njemačke narodnosti, ali koja je neodvojiva od prošlosti svih narodnosti koje žive u Aljmašu i njihove kulturne baštine. Na kraju svečanosti autorica narečenog izdanja predstavila je izložbu.

BAJA

Povodom 320. obljetnice proglašenja Baje gradom, upriličena je svečana sjednica gradskog vijeća. Već po tradiciji uručena su godišnja gradska odličja. Među nagrađenima bio je i fancaški vrtić u Crkvenoj ulici (Templom utca) kojemu je dodijeljeno Odličje za narodnosti grada Baje. Kako je uz ostalo istaknuto, ono je dodijeljeno za istaknuti rad na polju jačanja i njegovanja hrvatske samobitnosti. Tom su prigodom upućene i čestitke Orkestru „Čabar“ prigodom 25. obljetnice postojanja te predsjedniku Saveza Hrvata u Mađarskoj kojemu je potkraj godine dodijeljena Povelja hrvatske predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović.

Učenici viših razreda na Valentinovo

Bal pečuške Hrvatske škole

U organizaciji Roditeljske zajednice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, 21. siječnja u auli tamošnjega školskog središta priređen je dobrotvorni bal. Na balu je svirao Orkestar Juice. Bal je bio više nego uspješan, okupilo se dvjestotinjak gostiju. Napomenimo da je sav prihod bala namijenjen potrebama učenika Vrtića i škole Miroslava Krleže.

Hrvatski bal u školskoj organizaciji ima tradiciju dugu preko pet desetljeća. Već od šezdesetih godina 20. stoljeća roditelji i simpatizeri škole počeli su se okupljati u pokladnom razdoblju. Otprije dvadesetak godina bal poprima izrazito dobrotvorni značaj, obišao je brojne gradske balske prostore, a već nekoliko godina svoj je dom našao u školi Miroslava Krleže. Prihodom od bala pomažu se izleti, maturalna putovanja, socijalne teškoće pojedinih učenika, Tjedan hrvatskoga jezika, opraštanja, Dan pedagoga, kupnja igraćaka i knjiga, školski maskenbali i programi za koje se ukaže potreba...

U Roditeljskoj zajednici svaka odgojna skupina i svaki razred ima roditelja predstavnika. Tako danas Roditeljska zajednica, na čijem je čelu ove školske godine Klara Dibusz, broji više od dvadeset roditelja.

Ovogodišnji bal otvorio je na hrvatskom i mađarskom jeziku ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže Gabor

Györfvári. U programu otvaranja bala sudjelovala je plesna skupina plesača iz redova učenika škole koji plešu u salantskome KUD-a Marica, u skupini koju vodi Vesna Velin.

Bogata tombola šezdesetak darivatelja uljepšala je večer i noć sretnim dobitnicima, a pogotovo sretnim dobitnicima glavne tombole, a to je produženi vikend s polupansionom za dvije osobe u vlašičkome Zavičajju na otoku Pagu, dar Hrvatske samouprave grada Pečuha. Nagradu je sretnim dobitnicima uručio predsjednik pečuške Hrvatske samouprave Ivan Gugan. Bal su novčano pomagali: glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, udvarska Hrvatska samouprava, salantska Hrvatska samouprava, Hrvatska samouprava Baranjske županije i mnogi drugi.

Branka Pavić Blažetin

PEČUH

Peta, jubilara Pasijska baština bit će održana u Pečuhu 18. ožujka 2017. godine, najavljuje urednica Zaklade Zornica Milica Klaić Tarađija. U Hrvatskome klubu Augusta Šenoe predviđaju se predavanja na temu Korizma i Uskrs, vjerski život, te u pečuškoj katedrali u kapeli Corpus Cristi koncert korizmenih pjesama. U tijeku su i dogovori oko daljnjih mogućih sadržaja.

Dogodilo se prije 100 godina

Odnosena sva tri martinačka zvona

Nakon izbijanja Prvog svjetskog rata pisani dokumenti uglavnom oslikavaju stanje koje je u vezi s ratnim događajima. U barčanskom je kotaru prodano 78, a u sigetske 170 konja. Osim ljudi i konja, u rat su morala poći i zvona. U martinačkoj Župnoj spomenici 1917. godine, uz drugo, zapisano je: „22. II. 1917.

g. vojne osobe iz crkve su odnijele sva tri zvona, i iz škole odnijeli su jedino zvono. Težina zvona: zvono što je 1832. kupljeno od pečuskoga zvonolijevca Pétera Weinhardta teži 109 kg. Zvono što je 1861. godine izlio pečuški zvonolijevac János Ruprecht teži 58 kg. Težina je zvona bez natpisa 12 kg. Iskićena zvona na svečani način kolima su prevezena do željezničke postaje u Drávafoku, gdje su natovarena na vlak. Selo je ostalo bez zvona.”

Do 1917. godine iz sela je pozvano u vojsku 349 osoba, osim toga 5 Cigana „iz vlaške ciganske čerge, koja se nalazila na obali Drave” i 2 Židova, ukupno 356 osoba. Poginulo je 65 Martinčana. Pogledamo li koliko je ovih osam sela izgubilo ljudi u Prvom svjetskom ratu, dobit ćemo ovu žalosnu sliku:

Ime sela	Mobilizirano	Broj poginulih	Udovice	Siročad
Križevci	100	20	8	–
Starin	400	30	16	1
Martinci	504	65	31	52
Lukovišće	238	31	17	18
Potonja	157	21	8	12
Dravljanci	20	6	6	1
Brlobaš	71	12	4	7
Novo Selo	143	18	7	14

U vojsku je pošlo više ljudi nego što ih ima jedan puk, a na frontama je poginulo 11,7 %. U čast i spomen poginulima u Lukovišću je podignut spomenik, u Križevcima, Brlobašu i Novom Selu spomen-ploča.

Na temelju i mirovnog ugovora, južne dijelove županije okupirala je vojska Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Za vrijeme srpske okupacije, početkom 1919. godine beogradsko ministarstvo unutrašnjih poslova odredi da se na okupiranom području provede popis pučanstva. Cilj je tog popisa bio da se dokaže kako na području što osvajači žele prisvojiti Južni Slaveni čine većinu stanovništva. Baš zbog toga popis nije bio realan, na račun mađarskog stanovništva krivotvoreni su podatci nacionalnog sastava stanovništva. Tako su podatci o nacionalnom sastavu pučanstva u Križevcima krivotvoreni za 87,5 % a u Starinu 100 % u korist pripadnika narodnosti. Usporedno s popisom pučanstva, na osvojenom je području obavljan i nagovor. Martinčka župna spomenica bilježi: „25. V. 1919. godine. Kažu da je

Na ovaj datum upozorio me je Pavo Kovačević, stanovnik Foka, podrijetlom iz Martinaca. (22. II. 1917. g. vojne osobe iz crkve su odnijele sva 3 zvona, i iz škole odnijeli su jedino zvono). Teško je i zamisliti što je značilo za Martinčane nestanak crkvenih zvona, koja nikada nisu vraćena, jer su trebala za rat i ratne potrebe. Možda ih je donekle tješila činjenica da su njihovi sinovi i muževi u tom istom ratu te kako će žrtva zvona pomoći da sačuvaju gole živote.

Godine 1923. Martinčani su izlili novo zvono koje je i danas u njihovoj crkvi. Na zvonu je natpis u tri reda koji ovdje donosimo:

1. red: Kisharang Felsőszentmárton katolikus hívek adományából készült 1923.-ban,

2. red: Gombasovics. Pongrácz plébános – Szigecseán Mihály templomi gondnok, Antalovics Márk bíró – Horváth János helyettes bíró,

3. red: Szabó Mihály - Strazanacz Ivan – Szigecseán Pál – Kustol György – esküdtek öntötték Seltenhofer Frigyes fiai Sopronból.

U martinačkome zvoniku danas, uza spomenuto, jesu još dva zvona. Srednje je zvono dospjelo u zvonik 1959. godine.

Na njemu je ovaj napis: 1959. Középső. Harang. milo zvonu tuci glasno slavi boga rano kasno. Sveti. Martin. 1959. Öntötte. Szezsák Ráfáel. Budapest.

Na velikom je zvonu ovaj napis: Szent. Mihály Arkangyal Tiszteletére. Öntötték. A. Felsőszentmártoni Római Katolikus. Hívek. Öntötte. Szezsák. Ráfelné. BP.1960.

danas, u nedjelju, u selo došao sudac barčanskog kotara Scheidl i u seoskoj kući pozvao žitelje da se izjasne žele li priključenje Kraljevini SHS. Čujem da je oko 100 Martinčana tu izjavu, da žele priključenje, potpisalo.”

Izvor: Podravski Hrvati 1 Tankönyvkiadó, Budimpešta, 1988, 275. – 277. iz poglavlja: Attila Márfi, Doba apsolutizma i dualizma (1850. – 1918.)

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

Borci iz Vukovara

Borci iz Vukovara nisu nosili zaštitne košulje

Giorgio Armani, ni odijela Pierre Cardin

Preziral su kravate Gucci i Croata

I kad bismo ih zabačeni u naslonjače u udobnim stanicama

Tuškanca i Pantovčaka gledali na televiziji kako

Pretrčavaju ciglu razorenih domova

Mi smo nekako naslućivali da njihova nevinost

Seže dublje od našeg ponosa i da za neke važne stvari u životu

Čovjeku ne treba ništa: ni cocktail party ni neonska svjetla

Samo savršena ljubav

Totalna opasnost.

Boris Maruna

U spomen

Stipan Šibalin

(1940. – 2017.)

Dana 9. veljače 2017. godine u 77. godini života u svome domu u Kečkemetu naglo je preminuo Stipan Šibalin, utemeljitelj i predsjednik Hrvatske samouprave grada Kečkemeta i dopredsjednik Županijske hrvatske samouprave.

Rođen je 8. listopada 1940. u garskoj bunjevačkohrvatskoj obitelji. Njihovu su obitelj u Gari zvali „drumarskom familijom“ jer su njegov otac Mato, stric Stipan i brat Mato bili drumari, popravljali ceste u selu i okolici. Nakon završetka mjesne Bunjevačke osnovne škole, Stipan nastavlja svoje školovanje i maturira u peštanskoj Hrvatskosrpskoj gimnaziji. Godine 1964. napustio je svoje rodno selo i odselio se u županijsko sjedište Kečkemet gdje je živio do kraja života. Godine 1965. vjenčao se sa Santovkinjom Marijom Arijan. Imali su kćerku Zoricu, unuke Maju i Zoricu i praunuka Botonda Dušana.

Tijekom svojega radnog vijeka radio je kao predsjednik jedne kemijske čistionice.

Nakon umirovljenja 2006. godine osnivač je Hrvatske samouprave grada Kečkemeta i njezin predsjednik do svoje nagle smrti. Također je obnašao dužnost dopredsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije od 2006. godine. Uvijek je bio čvrst, neumoran i iskren čovjek, dosljedno je zastupao svoj stav i svoja načela na svim poljima njegova profesionalnog i društvenog rada i života. Time je izazvao veliko poštovanje svojih suradnika i prijatelja. Njegova je smrt velik gubitak za kečkemetske i bačke Hrvate.

Imao je iznimno veliku zaslugu u okupljanju hrvatske narodnosti u Kečkemetu i njegovoj okolici. Hrvatsko stanovništvo toga grada čine isključivo osobe koje su se doselile „trbuhom za kruhom“ u svoje županijsko sjedište, u prvom redu iz Bačke, ali ima podosta i vojvođanskih Hrvata i Mađara koji se također vežu za našu kulturu. Hrvatska samouprava toga grada uspješno okuplja te Hrvate, što, budimo iskreni, u velikome gradu od preko sto tisuća žitelja nije ni tako lak posao. Svake godine u prosincu organiziraju uobičajenu Hrvatsku večer na koju pozovu kulturno-umjetničko društvo iz jednog hrvatskog naselja. Također, u kolovozu, sudjeluju u organiziranju gradske manifestacije Hírös Hét Fesztivál. Osim toga redovito odlaze na izlete, hodočašća i hrvatske priredbe, prela, uglavnom u Bačku, ali bili su skupno organizirano i u hercegovačkome Međugorju, te na izletima u paškom odmaralištu „Zavičaj“, u Muzeju sakralne umjetnosti u gradišćanskoj Prisiki i u vojvođanskom Tavankutu. Društvo se okuplja svake srijede navečer u svojoj klupskoj prostoriji. Tamo se druže, a katkad i vesele, jer redovito uče i hrvatske plesove, ali samo na amaterski način. Ta je druženja jednako on vodio. Oproštaj u Kečkemetu od Stipana Šibalina bit će 24. veljače 2017. u petak s početkom u 16 sati u svečanoj dvorani tamošnje Gradske kuće (6000 Kecskemét, Kossuth tér 1.)

Njegov pokop bit će 3. prosinca u Budimpešti na gradskom groblju u Pestszentlőrincu (u XVIII. okrugu) s početkom u 10.30 sati.

Martin Kubatov

ZAGREB

Otvorenje izložbe Muzeja Sveti Ivan Zelina „Nikola Zrinski Sigetski i Sigetska bitka 1566. – 2016.“ bilo je 8. veljače u Mađarskom institutu u Zagrebu. Narečena izložba daje lijep prikaz razdoblja u kojem je živio sigetski junak. Izložbu panoa obogaćuje u vitrinama izložena zbirka starog oružja, vlasništvo hrvatskog kolekcionara Tomislava Aralice. Muzej Sveti Ivan Zelina ustupio je izložbu Mađarskom institutu u Zagrebu. Izložbu su otvorili: akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a ujedno i predsjednik hrvatskog Povjerenstva za obilježavanje 450. obljetnice Sigetske bitke, te dr. János Hóvári, predsjednik mađarskog Spomen-odbora „Nikola Zrinski – Siget 1566“. U glazbenom dijelu programa na cimbalu nastupio je Alan Kanski, folklorni glazbenik iz Zeline i voditelj slavnog orkestra Ansambla Lado. Izložba se može posjetiti do 3. ožujka radnim danom od 10 do 16 sati.

Čavolsko kulturno društvo na turneji 1956. godine

Deseta pokladna veselica u Erčinu

Maškare

U prostorijama gradskoga Općeprosvjernoga središta i Knjižnice „József Eötvös“ 11. veljače 2017. sto pedeset osoba, Tukuljaca, Bačana i Erčinaca, okupilo se na jubilarnoj, desetoj pokladnoj veselici erčinske Hrvatske samouprave. Svirao je sastav Babra, ali nakon narodne glazbe plesalo se i na pop-rok-uspjehnice, po želji plesača. Sretniji su bili dobitnici odista vrijednih darova na tomboli.

Dobro su se snašli u istome prostoru i vremenu Cezar, rokeri, mačka, princeza, balerina ili Snjeguljica na maškarama erčinske Hrvatske samouprave. Na početku nazočne je na hrvatskome jeziku pozdravio voditelj plesne skupine „Zorica“ Marko Sili, koji je zahvalio na bogatim darovima za tombolu, i upoznao nazočne s predviđenim redoslijedom događanja večeri. Glede darova, doista nema razloga za žalbu jer, kako su pristizali gosti, tako je rasla njihova količina. Mnogstvo poredanih paketa pokraj pozornice, primjerice od Samouprave grada Erčina, tukuljske skupine „Komšije“, obitelji Czajlinger, ili od Eve Ipanitz, Lacija Kasapa, Petra Somogyija, Gabora Heteyija, Marianne Szabó, Tamása Turija, Timee Sili, Croaticinih knjiga, plesne grupe „Zorica“, pjevačkoga zbora „Jorgovani“, mjesnoga Rackoga kluba, Cvjećarnice, „Jucus“, erčinske Hrvatske samouprave i mnogo, mnogo drugih. Iako za ovu prigodu nije bio predviđen kulturni dio, mjesni su folklorasi ipak pripremili iznenađenje publici. Članice „Jorgovana“ prurušile su se u ožalošćene žene koje su ispratile svoga voljenoga na vječni počinak jer, kako se iz opijevanja doznalo, pokojni je svima udvarao. Od silne molitve i plača, na veliko iznenađenje svih

nas, oživješe pokojni. Uslijedilo je veselje, nazdravilo se i plesalo. Potom su „Zoričini“ plesači na pjesmu sedam patuljaka ulazili u dvoranu, sjeli oko stola i uz kapljicu domaćega vina nizali viceve ili nabacivali aluzije na aktualna politička zbivanja u Mađarskoj, Europskoj uniji i Americi. A „Zoričina“ bolja polovica, ili žene, s kan-kanom su izluđivale publiku. Nakon narodne glazbe sastava Babra, maškare su defilirale po kazališnoj dvorani, a djeca su nakon kratkoga predstavljanja dobila u dar po čokoladu te su kao mačak u vreći mogli dobiti plišanu figuricu. Ovo potonje donio je i dijelio roditelj i „Zoričin“ plesač Ivan Baumgartner, naime kod kuće su kupili sve one plišance kojima se djeca već ne igraju. Ponudili su i gradskome vrtiću, ali oni su se odrekli u korist umaskirane djece. U sklopu gradske veselice bilo je i natjecanja u pečenju pokladnica, što su vješte domaćice već doma pripremile. Najkukunije su bile, po mišljenju žirija, u sastavu: Marijana Sabo, Eržika Bošnjak i Ivan Kažoki, krafne u obliku ruža Marte Balog. Mame i bake su fotografirale svoju djecu ili unučad, a gosti su se okupili oko stolova i uživali u slanim domaćim zalogajima, kolačima, sendvičima, domaćoj rakiji i vinu. Već se uobičajila veselica s narankom, a prihodi od tombole ulažu se na gostovanja ili putovanja koje organizira erčinska Hrvatska samouprava. Kako za Medijski centar Croatica reče Timea Sili, ljudi vole i rado dolaze na ovu pokladnu zabavu, a ne smeta im što je takvoga značaja, štoviše rado nude jedan drugomu nove domaće specijalitete. A već se i zna tko što će pripremiti, kod kojega će stola sjediti. Zapravo, svi su stalni gosti. Rečenome i ne treba bolji dokaz jer se i ovoga puta zabavljalo do rane zore.

Selfi s mamom

Dok se vrti kolo, po hodniku je dug red za tombolu.

Kristina Goher

Na probi Nardarskih tamburašev pred Hrvatskim balom

Slavko Bregović: „Vrlo rado i bez puno razmišljanja sam prihvatio ponudu da vodim tamburaše, i zbog ljubavi prema pjesmi i prema dragim ljudima koji su nas već desetak puta dočekali širom otvorenih srca i ruku, ovdje u Nardi!“

Ov tajedan u petak u sambotelskom restoranu „Tóvendéglő“ će se održati najveći i najatraktivniji bal Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, za čiju organizaciju je ljetos zaduženo malo južnogradišćansko naselje Narda. Na otvaranje bala s punim elanom se pripravlja u Nardarski tamburaši i jačkarni zbor uz peljanje Slavka Bregovića. Predsjednik KUD-a „Mura“ iz partnerske općine, Murskoga Središća, predlani je obećan za stručnu pomoć Nardi, sa strane gradonačelnika Dražena Srpaka i od lani uspješno komandira oduševljeni muzički krug.

Po ovom, Narda je u privilegiranom položaju jer na tlu Gradišća nij' još jednoga tamburaškoga društva, čiji dirigent putuje na probe iz Hrvatske. „Vrlo rado, i bez puno razmišljanja sam prihvatio ponudu da vodim tamburaše, i zbog ljubavi prema pjesmi i prema dragim ljudima koji su nas već desetak puta dočekali širom otvorenih srca i ruku, ovdje u Nardi! S tamburašima smo se znali otprije, baš je dobra suradnja između Narde i Murskog Središća, a ekipa mi se i prije toga dopala, tako svirači, kao i cijela ekipa u Nardi“, je rekao na probi pretprošle subote u nardarskom Kulturnom domu, hrvatski majstor, ki je u nastavku povidaao: „Dublje smo zagazili u muziku, pa je većina starog repertoara kojeg

sam ja našao u Nardi, na taj način dorađena i osvježena, a nove pjesme odmah radimo dvo-troglasno i lijepo funkcionira.“ U prosjeku dvakrat misečno dospene hrvatski peljač s gradskim autom i gorivom u Nardu, a kad koji nastup poziva, probe postanu intenzivnije i gušće, kot i u ovoj prilici. Gimnazijalka Dora Kolnhofer, ka od 3. razreda osnovne škole svira na bisernici, skupa sa sestrom, rekla je da u minulom periodu su čuda toga naučile u tehničkom pogledu sviranja i da s tamburaškim majstorum su dobili i jako dobrog človika. Iako su sad jur svake subote naporne troune probe, sami svirači jako čekaju i balski spektakl, kad će imati konačno mogućnost prezentirati svoje muzičko znanje. „Mi smo jako zadovoljni rezultatom i točno se vidi napredak naših tamburašev“, naglasila je načelnica Kristina Glavanić i dodala: „Mladi obožavaju Slavka, a mi nismo dobili samo jedno-

ga Hrvata za svirku, nego i za jezični tečaj. On ne zna ugarski, tako se svi moraju potruditi da se s njim sporazumu. Za nas je to još jedan poklon.“ Nekoliko ljet Narda nije imala tamburaše, onda pred desetimi ljeti je mjesna Hrvatska samouprava najprstala s ovom idejom, a dica su pristala. Peljao je je ljeta dugo petrovski Rajmund Filipović. Iako se je odonda smanjio broj tamburašev, ali ki su ostali, zaistinu uživaju u ovoj djelatnosti. „Vridni su i tribaju podršku, a očividno je da je svaka proba, svaki nastup u njegovom žitku još jedan doživljaj“, gizdavo je spomenula Kristina Glavanić i ovput se je zahvalila ne samo Draženu Srpaku, gradonačelniku Murskoga Središća, nego i hrvatskom dušobrižniku u Austriji, Zdravku Gašpariću ki je još jedna motivirajuća peršona u ovom djelovanju sa svojim dari. Pred kratkim su svi kotrigi Nardarskih tamburašev dobili najnoviji, kockasti model dresa hrvatske nogometne reprezentacije, a za sambotelski nastup nove škrljače je takaj priskrbio velikodušni prijatelj. Kako je rekla nardarska liktarica, zasad u Nardi još vlada stres na kvadratu, ali će sve to pasti u pozabljenje jur u petak uvečer, za otvaranjem Hrvatskoga bala 2017.

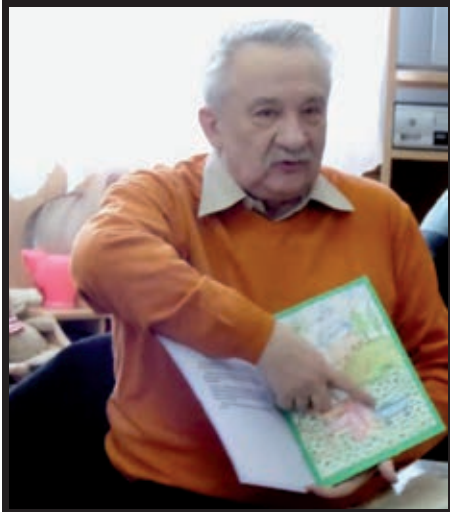
Tiho

Lukovišće

Prisjećanje na Đuru Frankovića

Odgojno tijelo lukoviškoga Hrvatskog vrtića priredilo je svečanost u spomen na rođenog Lukovišćanina, rano preminulog sakupljača, književnika i etnologa Đuru Frankovića. Svečanost je priređena 10. veljače u mjesnom domu kulture, dan kasnije nego što bi, da je živ, Đuro Franković slavio svoj rođendan (Fok, 9. veljače 1945. – Pečuh, 9. listopada 2016.). U programu su sudjelovali polaznici lukoviškog vrtića i učenici mjesne škole.

Pred smrt Đuro Franković reče da se ne kupuju vijenci na njegov grob, nego da se taj novac dade za potrebe lukoviškog vrtića. I tako je 315 tisuća forinta pokojnikova obitelj uručila vrtiću.

Lukovišćani su ponosni na svoga počasnoga građanina Đuru Frankovića koji je uvijek bio spreman dati ruku mještanima, vrtiću, školi te lukoviškoj Hrvatskoj i Seoskoj samoupravi. Potporu lukoviškom vrtiću i u organizaciji programa dali su mjesna Hrvatska samouprava te Kulturni i sportski centar Josipa Gujaša Džuretina.

Svečanost su prigodnim riječima otvorile odgojiteljice Aliz Erdelji i Tímea Ševo Vilanji. Riječi zahvale uputile su obitelji pokojnog Đure Frankovića, supruzi Kati, sinovima Ivanu i Danijelu i njihovim obiteljima, unucima Mirku i Ani... Nazočne su pozdravile: u ime Seoske samouprave donaćelnica Biserka Brantner Kolarić, a u ime Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac. Na-

zočnima i obitelji Franković u ime Hrvatske državne samouprave obratio se njezin predsjednik Ivan Gugan.

Okupilo se mnoštvo mještana i ljudi iz okolnih podravske hrvatskih naselja, predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava iz Šomođske županije, iz cijele Podravine, prijatelji, rodbina, bivši učenici, roditelji djece i svi oni koji su voljeli, poštovali Đuru Frankovića.

U programu su sudjelovali vrtićaši s dramtizacijom pripovijetke, dječjim pjesmama, brojalicama sakupljenim u Podravini, a pripremile su ih odgojiteljice Aliz Erdelji, Tímea Ševo Vilanji i Andrea Blum.

Učenici osnovne škole predstavili su životni put i sakupljački rad Đure Frankovića, narodne pjesme i plesove, što su pripremili i uvježbali nastavnici hrvatskoga jezika: Biserka Brantner Kolarić, Tomislav Bunjevac, Anica Popović Biczak, a plesove Đuro Jerant.

Nakon dječjeg programa Ladislav Vertkocvi, prijatelj Đure Frankovića, govorio je o zajedničkom djetinjstvu, školovanju, o tome kako su dospjeli u Budimpeštu, u našu gimnaziju, te kako su nakon toga išli svojim putem i postali stručnjaci,

a Margita Romolic Ese, kao bivša učenica, prisjetila se svojega školovanja, tijekom kojega je posvuda susretala Đuru Frankovića, i to u lukoviškoj osnovnoj školi, u našoj budimpeštanskoj gimnaziji i na nastavničkom fakultetu u Pečuhu.

Na kraju je Kata, supruga Đure Frankovića, rekla nekoliko riječi o pokojnom mužu, a ove riječi kao da nam je izvlačila iz srca jer mi, koji smo ga poznavali, svi smo osjećali isto: Imao je lijep život, prepun pripovijedaka, koje nije samo sakupio, nego ih je i pričao djeci u vrtiću, osnovnoškolcima, studentima, odraslima, svima onima koji su ga rado poslušali. Od Lukovišća pak nikad se nije odvojio. Imao je čudesan odnos s pripovijetkama, s pripovjedačima. Poslušao je stare ljude da bi poslije i on mogao pripovijedati. Istaknula je da je sada zadatak djece, odgojitelja, učitelja, nastavnika da ovo sakupljeno blago prenesu budućem naraštaju. Zahvalila je svima koji su došli osobno na ovu svečanost, da se spomenu njezina muža i čuvaju živu uspomenu na njega.

Nakon programa prisjećanja slijedio je domjenak i razgovor gdje smo međusobno podijelili svoje osobne uspomene.

Anica Popović Biczak

Mala stranica

NAGRADNA IGRA br. 4

Vjerski život Hrvata u Mađarskoj

H

C

B

A

Hrvati u Mađarskoj u svoju novu postojbinu doselili su se u različitim razdobljima, većinom u doba turskog osvajanja, između 15. i 18. stoljeća. Današnja hrvatska naselja manje-više nastala su doseobom stanovništva s područja današnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U vjeri pripadali su Katoličkoj Crkvi i imali bogat vjerski život, posebno su gajili Marijin kult, a hodočašća u poznata marijanska svetišta još i danas važan su događaj u njihovu životu. O vjerskom životu svjedoče prekrasne crkve, oltarske slike i svetišta. Brojna hodočastilišta Hrvata u Mađarskoj ukazuju na važnost vjere, većina ih je posvećena kultu Djevice Marije. Jedno od najvažnijih hodočastilišta jest baranjski Đud/Jud. Vjernici ga posjećuju već gotovo tisuću godina. Koljnofska je crkva također hodočasnička i mogli bismo dalje nabrajati. Da bismo bolje upoznali naše lijepe crkve, oltare i svetišta, pripremili smo vam ovaj zadatak: Povežite naziv mjesta s fotografijom, tj. broj naznačen kod imena mjesta sa slovom naznačenim kod fotografije. Ako vam je pokoja crkva nepoznata, potražite je na internetu. **NE ZABORAVITE!** Ovaj je zadnji zadatak u veljači. Sve riješene zadatke u veljači (četiri zadatka) pošaljite u poruci na Fejsbukovoj stranici **Medijskog centra Croatica**. Uz rješenja svakako napišite svoje ime, naziv škole i razred koji pohađate. Prvi je rok slanja rješenja za ovaj mjesec 28. veljače 2017.

1. Đud
2. Pečuh
3. Koljnof
4. Sumarton
5. Hrvatski Židan
6. Tukulja
7. Santovo, Vodica
8. Potonja

D

F

E

G

Susret narodnosti i različitih kultura

Kulturno društvo Kerestur već godinama gaji vrlo dobre prekogranične veze. Na svoje programe poziva kulturne udruge iz Međimurja i slovenskog Pomurja, tako je bilo 4. veljače kada su se okupile kulturne udruge iz Hrvatske, Slovenije i Mađarske na Susretu narodnosti i različitih kultura.

Mlade keresturske plesačice

Kerestursko Kulturno društvo od svojeg utemeljenja (1991.) obogaćuje kulturni i športski život mjesta, osim toga bavi se izdavanjem periodika, brošura, uređivanjem mrežnih stranica, kablovskom televizijom i drugim djelatnostima. Društvo jednim od važnih zadataka smatra očuvanje kulturnih vrijednosti naselja i regije te njihovu predaju mlađim naraštajima. Uz organizaciju se veže osnivanje Plesne skupine Mura, potpomaže djelovanje Tamburaškog sastava Kitica i Pjevačkoga zbora Ružmarin, odnosno Foto-kluba. Organizacija, na čelu s predsjednicom Eržebet Deak, već godi-

nama surađuje s civilnim udrugama susjednih zemalja. U okviru te suradnje ostvaren je Susret narodnosti i različitih kultura na kojem su sudjelovale kulturne udruge iz triju zemalja: iz Hrvatske, Slovenije i Mađarske. U keresturskom domu kulture izmiješali su se pripadnici raznih zajednica iz različitih zemalja, ipak im nije bilo teško sporazumjeti se. U okviru kulturnoga programa mađarska zajednica iz Slovenije predstavila je na koji način čuva svoju narodnosnu kulturu, jednako tako i pomurska hrvatska zajednica. Gledatelji su mogli uživati u programima na hrvatskom i mađarskom

jeziku. Pripadnici mađarske nacionalne manjine iz Lendave nastupili su s mađarskim narodnim pjesmama, keresturski Tamburaški sastav Kitica s pomurskim pučkim popijevkama, Pjevački zbor Ružmarin sa šaljivom predstavom na mađarskom jeziku, a donjovidovečko Kulturno društvo s pučkim plesovima međimurskoga kraja. Za sudionike Susreta bila je to dobra mogućnost za produbljivanje veza među narodnosnim zajednicama, odnosno za razmjenjivanje iskustava glede očuvanja nacionalne samosvijesti.

beta

Trčali po snijegu u minusu

Prkoseći snijegu i minusima, u Keresturu je 14. siječnja čak 42 trkača trčalo na utrci KUP MURA. Bila je to organizacija Udruge Zrinskih kadeta i Osnovne škole Nikole Zrinskog.

Zrinski su kadeti borci, jaki i snažni, njima ne smeta malo minusa i snijega, zbog toga organizatori nisu otkazali utrku. Čak su se okupili četrdeset i dvoje, od njih osmero trčali su čak i polumaraton kroz prekrasni zimski krajolik. Najbolje vrijeme otrčao je Tomo Rudolf, a jedina hrabra trkačica bila je naša učiteljica Erika Rac. Četvrtmaraton su trčali desetero, od njih je prvi stigao u cilj Tomo Kolonić. Osminu maratona trčali su četrnaestero, najbolje vrijeme trčao je Erik Bodi. U šesnaestini maratona trčali su jedanaestero, od njih najuspješniji bio je Peter Buda. U svakoj udaljenosti posebno su nagrađeni različiti naraštaji, i spolovi, među-

Trkači su startali.

tim mi smo naveli imena samo onih koji su najbolje vrijeme trčali u određenoj daljini. Bez obzira na dob i daljinu, svi su trkači bili hrabri po ovome hladnom vremenu i po skliskoj stazi, stoga čestitke svima njima!

slika: (izvor: web-stranica keresturske škole)

OBAVIJEST

Savez Hrvata u Mađarskoj obavještuje svoje članstvo da je došlo do promjene bankovnog računa krovne udruge. Uplatnice za članarine i dalje se mogu nabaviti kod predsjednika Jose Ostrogonca. Novi bankovni račun udruge: Erste Bank Hungary ZRT. 11600006-00000000-78612358.

LETINJA

Hrvatska samouprava toga grada 25. veljače organizira putovanje na glasoviti Riječki karneval. Troškovi su putovanja 7500 forinta po osobi. Prijaviti se može kod predsjednice Marije Đuric na telefonu 06 70 942 0424.

BUDIMPEŠTA

U sklopu Budimpeštanskoga proljetnog festivala, 14. travnja 2017., s početkom u 19.30, u velikoj dvorani Glazbene akademije Ferenc Liszta bit će glasovirski koncert slavnoga hrvatskog pijanista Ive Pogorelića. Na programu su skladbe: Lisztova Dante sonata, Mozartova c-mol fantazija K.475, Schumannov Bečki karneval, op. 26 i Rahmanjinova glasovirska sonata 2. (b-mol), op. 36. Ulaznice se mogu kupiti, u ograničenome broju u uredima Ticket Expressa.

NOVO SELO

U organizaciji mjesne Hrvatske i Seoske samouprave te Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra Josipa Gujaša Džuretina, 24. veljače u Novom Selu priređuje se priredba „Otkrijmo zimu zajedno“. U kulturnom programu, koji počinje u 18 sati, nastupaju starinski „Biseri Drave“. Nakon programa slijedi zajednička večera.

NATJEČAJ

Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma.

Mjesto obavljanja dužnosti:

Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovu. 6525 Santovo, Ulica Crvene armije 17.

Uvjeti:

- visoka stručna sprema (fakultet/visoka škola) (završeni nastavnički studij, nastavnički studij – smjer hrvatski jezik, ispunjavanje uvjeta učiteljskim stručnim ispitom za voditelja javnoobrazovne ustanove)
- stručno iskustvo najmanje pet godina
- mađarsko državljanstvo.

Datum popunjenja radnoga mjesta: 1. kolovoza 2017.

Vrijeme trajanja zaduženja voditelja: od 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2022.

Rok donošenja odluke o natječajima: najkasnije do 30. lipnja 2017.

Uz natječaj molimo priložiti stručni životopis, voditeljski program, presliku diplome, potvrdu o nekažnjavanju.

Podrobne informacije možete naći na web-stranici: www.kozigallas.hu.

Rok je za podnošenje prijave 30 dana od objave natječaja na web-stranici www.kozigallas.hu.

Prijave s dokumentacijom podnose se poštom (prioritetom preporučeno) na adresu: Hrvatska državna samouprava, Országos Horvát Önkormányzat, 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24.

XXIII. DANI HRVATSKOGA PUČKOG TEATRA

XXIII. DANI HRVATSKOGA PUČKOG TEATRA
HERCEGOVAC, HRVATSKI SELJAČKI DOM

PROGRAM

Petak, 24. veljače 2017.

16.30 OKUPLJANJE SUDIONIKA I GOSTIJU	14.30 KAZALIŠNE RADIONICE ZA SUDIONIKE (voditelj: redatelj Ivan Leo Lemo)
17.30 SVEČANO OTVARANJE FESTIVALA	17.00 IZVAN KONTROLE Kazališna grupa Filež (autor: Ray Cooney, redatelj: Peter Schweiger)
18.00 DO POSLJEDNJE KAPI KRVI Pučka scena Hrvatske čitaonice Hercegovac (autor: Nina Horvat, redateljica: Natalija Lacina)	19.00 NIMI MUZIKAŠ PRED SUDOM Igrokazačko društvo Hrvatski Židan i Židanski bečari (nepoznati autor, redateljica: Jadranka Toth)
20.00 CIGLE SVETE ELIZABETE Amaterska dramska družina Putujuća scena, Stuttgart (autori: Vid Balog i Goran Vrbanić, redateljica: Gordana Bećirović)	19.30 TRI SVETI KRALJI Igrokazačko društvo Hrvatski Židan (autor: Joško Weidinger, redateljica: Jadranka Toth)
21.00 LIMUNADA Piccolo teatar, Stari Grad (autor: Vinko Möderndorfer, redatelj: Michal Babiak)	20.00 U.J.E.Ž. HKUD Vladimir Nazor, Sombor (autor: Branislav Nušić, redateljica: Ljiljana Tomić - Markovinović)
	22.00 ZATVARANJE FESTIVALA

ORGANIZATOR: HRVATSKA ČITAONICA HERCEGOVAC
SUORGANIZATOR: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
POKROVITELJI: MINISTARSTVO KULTURE RH
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA
OPĆINA HERCEGOVAC

ULAZ SLOBODAN

HERCEGOVAC, 24. I 25. VELJAČE 2017.

Druženje u Naradu

V. hrvatski malonogometni turnir

Naradska Hrvatska samouprava, koja djeluje već 11. godinu, lani je proslavila desetu obljetnicu postojanja, 11. veljače organizirala je peti put natjecanje za hrvatski malonogometni turnir Kup sela Narada. Tročlano zastupničko tijelo: Đuro Perović, predsjednik, te zastupnici Andrija Balatinac i Tibor Staub, trude se okupiti momčadi oko ovoga vrijednog sportskog druženja.

Prijavilo ih se šest, ali na natjecanje je stiglo njih pet. Uz pet hrvatskih momčadi na natjecanju su sudjelovali i mladi nogometaši (podmladak U-13) nogometnih klubova iz Boje i Mohača. U bojskom podmlatku igra čak četvero mladih nogometaša iz Narada.

Natjecanje je priređeno primjereno tradiciji, u prekrasnoj mjesnoj športskoj dvorani. Pristigle natjecatelje i gledatelje pozdravio je na hrvatskom jeziku u ime organizatora predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Đuro Perović, a momčadima i nazočnima obratio se i načelnik sela Tibor Mintal koji je na mađarskom jeziku poželio svima dobru igru i još bolje druženje.

Koliko je važno sportsko natjecanje, još je važniji naradski poćicaj kao mjesto susreta i druženja, uza sportsku igru i činjenicu da su Hrvati još jedan dan proveli zajedno.

Utakmice su se odvijale cijeli dan, a u 16 sati objavljeni su rezultati malonogometnih ogledanja.

Nagrade su uručili Đuro Perović i Andrija Balatinac. Prvo je mjesto pripalo momčadi „Sör Barátok“ sastavljenoj od igrača iz više baranjskih naselja. Drugo je mjesto osvojila momčad mjesne Hrvatske samouprave, treće momčad semeljske Hrvatske samouprave, četvrta je bila momčad kukinjske Hrvatske samouprave, a peto mjesto pripalo je momčadi sukitske Hrvatske samouprave.

Napomenimo da je u utakmici koju su igrali podmladci U-13 Boja SE i Mohača TE, pobijedila bojska ekipa momčad.

Nakon urudžbe nagrada slijedilo je druženje uz večeru i razgovore.

BPB & ĐP

